

ECONOMIC SECURITY OF THE STATE AND ECONOMIC ENTITIES

УДК 005.2:330
JEL F52, Q01, E22

DOI: 10.26906/EiR.2023.4(91).3219

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Бурик Мирослав Мирославович*, кандидат наук з державного управління,
докторант кафедри управління та бізнес-адміністрування
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Попов Олександр Володимирович**,
аспірант кафедри управління персоналом та підприємництва
Навчально-науковий інститут «Інститут державного управління»
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

*ORCID 0000-0001-8939-1324

**ORCID 0009-0006-0009-4627

© Бурик М.М., 2023

© Попов О.В., 2023

Стаття отримана редакцією 03.12.2023 р.

The article was received by editorial board on 03.12.2023

Вступ. Вже понад 1,5 роки одним з основних проблемних питань на місцевому рівні в Україні залишається забезпечення економічної безпеки територіальних громад (далі за текстом – ТГ). Бойові дії – це глобальна проблема, яка негативно впливає на всі напрямки розвитку держави, в тому числі на економічний розвиток територіальних громад. Питання щодо пошуку шляхів підвищення економічної безпеки територіальних громад є надзвичайно актуальним саме зараз, за умов дії на території країни правового режиму воєнного стану. При чому, це питання є актуальним як на теоретичному, так і на практичному рівнях, а отже ґрунтовний аналіз наявних загроз дасть змогу знайти шляхи для забезпечення сталого розвитку територіальних громад, підвищення їх інвестиційної привабливості тощо.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. Матеріалом для нашого дослідження стало чинне вітчизняне законодавство, що формує базу для економічної безпеки ТГ, крім того, було проаналізовано проектну діяльність на рівні ТГ, досліджено Цілі сталого розвитку до 2030 року, розглянуто наукові праці вчених (Акімова Л.М. [1], Стегней М.І. [3–5], Павліх Н.В. [6], Цимбалюк І.О. [6], Хомюк Н.Л. [6], Войчук М.В. [6], Савчук А.Ю. [6], Коломечюк В.В. [6], Цимбалюк С.М. [6], Неймет В.В. [7], Михальчинець Н.О. [7], Орел Ю.Л. [16] та інших). При написанні статті використано наукові методи логічного аналізу, системний метод, структурно-функціональний метод, метод порівняння тощо.

Метою статті є дослідження можливих загроз для економічної безпеки територіальних громад в умовах бойових дій на території України. Відповідно, серед основних завдань слід виокремити: розгляд практик інших країн у забезпеченні економічної безпеки та стабільності територіальних громад під час воєнних конфліктів, аналіз ефективності існуючих проектів та програм, спрямованих на забезпечення економічної безпеки ТГ в умовах бойових дій, вивчення правового базису, який регулює питання економічної безпеки та розвитку ТГ в Україні, розробка конкретних пропозицій та рекомендацій, з метою забезпечення стабільного економічного розвитку територіальних громад під час бойових дій на території України.

Основний матеріал і результати. Економічна безпека територіальних громад – це базис для забезпечення основних потреб мешканців, підвищення рівня їх життя, забезпечення сталого розвитку, запобігання від загроз внутрішнього та зовнішнього характеру.

За останні роки на місцевому рівні управління відбулися глобальні зміни. Так, у відповідності до національного законодавства, починаючи з 2020 року Україна перейшла від централізації до децентралізації. Створено нові територіальні громади, які діють на принципах законності, добровільності, ефективності економіки, конституційності, повсюдності, державної підтримки, відкритості, відповідальності та прозорості [2].

У лютому 2022 року відбулося неспровоковане віроломне вторгнення з боку РФ на територію нашої країни, внаслідок чого, у багатьох регіонах вже понад 1,5 роки точаться бойові дії, зі значними людськими жертвами серед цивільного населення, руйнуванням об'єктів критичної та цивільної інфраструктури та іншим негативним впливом на суспільство. Як наслідок, починаючи з 2022 року, багато цивільного населення вимушено покинули свої новостворені територіальні громади, де вони мешкали, переїхавши до безпечних місць, переважно у Західних областях України, або навіть за кордоном.

В результаті цих подій, відбулися суттєві зміни й у правовому полі нашої держави. Так, вже 24 лютого 2022 року Президентом України Володимиром Зеленським було підписано Указ Президента України № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» [17], відразу відбулися зміни у відповідному Законі України «Про правовий режим воєнного стану» (в який за цей час внесено вже майже 20 змін та поправок) [18]. Крім того, у грудні 2022 року та у березні 2023 року було внесено суттєві зміни у прийнятий ще у 2018 році Закон «України Про національну безпеку України» [9]. Звичайно, що відповідні зміни у законодавстві наклали свій відбиток і в питаннях щодо забезпечення економічної безпеки ТГ.

Аналізуючи думку Акімової Л.М., вважаємо, що до загроз економічної безпеки територіальних громад ми можемо віднести фактори економічного та соціального характеру, що абсолютно знищують об'єкти та приносять колосальні збитки [1]. Досліджуючи наукові праці Мігус І.П., вважаємо, що загрозами економічній безпеці територіальних громад в Україні є бюджетний дефіцит, спад основного капіталу, безробіття, міграція населення через військові дії, знищення об'єктів інфраструктури та деяких підприємств, мінування територій, екологічні проблеми тощо [10]. Доречно буде поділити загрози економічної безпеки територіальних громад на внутрішні та зовнішні, відповідно до авторського аналізу. Але, проаналізувавши їх, маємо мету теоретично дослідити розвиток економіки територіальних громад незалежно від факторів ризику.

В той же час, ряд науковці зосереджує увагу на необхідності та доцільності дотримання наукових принципів при формування сучасної регіональної економічної політики. Так, Орел Ю.Л., розглядаючи сучасні підходи та принципи державного регулювання регіонального економічного розвитку, наполягає на тому, що «в умовах зростання невизначеностей, глобалізації та загальносвітової конкуренції вкрай необхідним стає забезпечення підвищення ефективності державної регіональної політики, а одним із засобів такого підвищення – є впровадження принципів і підходів, закладених в основи концепції інституціональної економіки» [16].

Аналізуючи думку Нагірної О.В., яка проводить аналіз фундаментальних проблем для бізнесу у 2022–2023 рр., а саме: небезпечні умови праці 40%, відключення електроенергії, води та інших комунікацій 68%, проблеми з доставкою 51%, високі ціни на сировину та товари 68%, зниження торгівлі 35%, нестача робітників 26% [12; с. 221; 13]. Проаналізувавши праці науковців, важливо погодитись з думкою, що необхідно вчасно досліджувати чинники, які можуть активізувати загрози економічної безпеки територіальних громад [1; 12].

Слушно зазначити, що Павліха Н.В., Хомюк Н.Л. вивчали нагальні проблеми економічного процесу удосконалення та виходу на новий рівень поселень міст та сільських територій. Цимбалюком І.О. проаналізовано кредитні, податкові, фінансові складові системи розвитку країни. У спільній монографії вчених розкрито та досліджено реформування фінансової складової децентралізації. Павліха Н.В. та Цимбалюк І.О. дослідили напрями перебудови сфери контролю доходів [6]. Але в умовах реалізації реформи фінансової децентралізації вимогою часу стало проведення комплексних досліджень та доведення розпочатих авторами проекту напрацювань до рівня системної розробки парадигми безпеки сталого розвитку регіонів і територіальних громад України для використання в практичній діяльності державними та регіональними органами управління та місцевого самоврядування, очільниками територіальних громад та керівниками підприємств регіону. Вчені Лабораторії проєктів та ініціатив Волин-

ського національного університету імені Лесі Українки провели науковий аналіз з 1 січня 2020 р. по 31 грудня 2021 р. (тривалість один рік), темою якого була «Безпека сталого розвитку регіонів та територіальних громад України на засадах інклюзивного зростання» [6].

Вважаємо актуальним подати аналіз цього проєкту на основі досліджень науковців у формі таблиці (табл. 1).

Таблиця 1

Безпека сталого розвитку територіальних громад України

№ п/п	Наукові ідеї проєкту	Реалізація
1	Теоретико-методологічні дослідження безпеки територіальних громад на основі інклюзивного зростання.	Доведено необхідність в процесі реалізації реформи децентралізації створення умов для зміцнення безпеки, що забезпечить сталий розвиток регіонів та територіальних громад.
2	Комплексний багатогалузевий підхід для реалізації безпеки сталого територіальних громад. Впровадження реформування фінансової децентралізації.	Інклюзивне зростання шляхом залучення населення до процесів сталого розвитку.
3	Розробка науково-практичних рекомендацій до зміцнення безпеки сталого розвитку територіальних громад.	Запровадження науково-практичних підходів до зміцнення безпеки сталого розвитку територіальних громад на засадах інклюзивного зростання.
4	Вирішення комплексної науково-практичної проблеми зміцнення безпеки сталого розвитку територіальних громад України.	Активізація підприємницької діяльності, підвищення якості довкілля, рівномірний розподіл коштів, зниження диференціації населення за доходами.

Джерело: узагальнено авторами на основі [6]

Варта уваги також думка вчених Неймет В.В., Михальчинець Н.О., які слушно зазначають, що подолати загрози економічної безпеки можна за допомогою інклюзивного зростання. Адже воно організовує поділ економіки у суспільстві рівномірно між людьми, тому не виникає невдоволення суспільства та активних протестуючих мітингів та зборів, які зазвичай дестабілізують розвиток економіки. Науковці наголошують, що інклюзивне зростання позитивно впливає на рівень життя населення, людський капітал розвивається і це сприяє підйому економіки. На думку Неймет В.В., Михальчинець Н.О., зараз, в умовах воєнних дій, інклюзивне зростання є важливим важелем виходу з ризику кризової ситуації [7, с. 16]. Вчені зазначають, що при інклюзивному зростанні в територіальних громадах повинні активно функціонувати малі і середні підприємства, що дає змогу створювати нові робочі місця [4; 5; 7, с. 16].

Важливим є інвестування в освіту та підвищення кваліфікації. Охорона довкілля дає змогу зберегти природні ресурси і протидіяти катастрофам в екологічній сфері, а все це є основним фундаментом економічного зростання територіальних громад. Отже, доцільно виділити основні структурні елементи економічної безпеки територіальних громад, які узагальнено в табл. 2.

Таблиця 2

Основні структурні елементи економічної безпеки територіальних громад

№ п/п	Елементи економічної безпеки	Деталізація
1	Конкурентоздатність економіки	можливість економіки протистояти конкуренції
2	Стабільність економічної системи	охорона від бюджетного дефіциту, криз в економіці, інфляції тощо
3	Справедливість розподілу економічних благ	економічні блага в суспільстві розподіляються рівномірно

Джерело: систематизовано авторами на основі [7]

Проаналізувавши думки вчених та чинне вітчизняне законодавство, доречно також підкреслити, що в нашій державі, як основа для розвитку, затверджено Цілі сталого розвитку до 2030 року. У вересні 2015 року в рамках 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку були прийняті 169 завдань та 17 Цілей Сталого Розвитку. Наша держава спільно з іншими зарубіжними країнами затвердила список цілей, які необхідно реалізувати до 2030 року [8].

В контексті реалізації таких амбітних планів, відразу слід зазначити, що звернувшись до міжнародної практики країн Балтії, можна зробити висновок, що з ростом податків, місцеві органи влади майже не покращили свою результативність [14], а отже – впровадження тільки цієї стратегії для економічного зростання територіальних громад й в Україні явно недостатньо. Держава повинна всіляко сприяти розвитку бізнесу на місцях незалежно від зовнішніх та внутрішніх факторів. Отже, на нашу думку, для стимулювання економічного розвитку територіальних громад надважливими є умови, в яких існує активна економічна та підприємницька діяльність, а всі громадяни чесно виконують свої податкові зобов'язання, незалежно від можливих ризиків та загроз. Отже, ми вкотре підходимо до висновку щодо необхідності формування податкової культури серед мешканців, а це можливо за умов проведення потужної інформаційної кампанії та чіткого розуміння як, в якому обсязі, за якими статтями здійснюються видатки з місцевих бюджетів.

Висновки. В результаті дослідження теоретично узагальнено загрози для економічної безпеки територіальних громад в умовах бойових дій та запропоновано шляхи їх запобігання в нашій державі. У результаті проведеного дослідження подано практичні рекомендації та пропозицій. Розкрито основні структурні елементи економічної безпеки територіальних громад. Розглянуто Цілі сталого розвитку до 2030 року. Запропоновано стратегію економічного зростання територіальних громад. Також проаналізовано проект «Безпека сталого розвитку регіонів та територіальних громад України на засадах інклюзивного зростання», за результатами його аналізу – надано пропозиції щодо економічного розвитку громад. Дані питання потребують подальшого дослідження щодо можливості втілення у практичній сфері.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Акімова Л.М. Сутнісна характеристика основних загроз в економічній безпеці держави. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2016. № 10. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1247> (дата звернення: 15.11.2023).
2. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 14.05.2020 № 157-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (дата звернення: 15.11.2023).
3. Stehnei M.I., Lintur I.V. Ways of equalization of economic capacity of territorial communities. *Економіка та суспільство*. 2016. № 7. С. 602–607.
4. Стегней М.І. Сучасний стан малого бізнесу: європейський досвід, національні реалії та регіональні особливості. *Економіка та суспільство : електронний науковий фаховий журнал*. 2018. № 16. С. 495–499.
5. Стегней М.І. Роль малого бізнесу в соціально-економічній системі Закарпатської області. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Випуск 34. С. 125–128.
6. Павліха Н.В., Цимбалюк І.О., Хомюк Н.Л., Войчук М.В., Савчук А.Ю., Коломечук В.В., Цимбалюк С.М. Безпека сталого розвитку регіонів та територіальних громад України на засадах інклюзивного зростання : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 514 с.
7. Неймет В.В., Михальчинець Н.О. Тенденції інклюзивного зростання національної економіки та територіальних громад в умовах подолання загроз економічній безпеці. *Науковий вісник Ужгородського університету*. № 2(62). 2023. DOI: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2023.2\(62\).15-19](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2023.2(62).15-19)
8. Цілі сталого розвитку Україна – Поточний прогрес у розрізі цілей та індикаторів. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 18.11.2023).
9. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 19.11.2023).
10. Мігус І.П. Методичний підхід до оцінки впливу загроз на економічну безпеку емісійної діяльності акціонерного товариства. *Фінансовий простір*. 2013. № 3. URL: <http://fp.cibs.ubs.edu.ua> (дата звернення: 20.11.2023).
11. Нагірна О.В. Проблеми забезпечення економічної безпеки підприємств в умовах війни. *Безпечкові аспекти управління організаціями в умовах війни та повоєнної відбудови держави : матеріали круглого столу* (м. Львів, 12 травня 2023 року) / за заг. ред. В.С. Бліхара, Г.З. Леськів. Львів : ЛьвДУВС, 2023. 239 с. (дата звернення: 20.11.2023).
12. Лоханова Н. Система управління станом економічної безпеки підприємства: проблемні питання, концепція розвитку. *Економіст*. 2005. № 2. С. 52–56.
13. Підприємці назвали основні проблеми ведення бізнесу під час війни (інфографіка). 2023. URL: <https://usp-ltd.org/pidpriemtsi-nazvaly-osnovni-problemy-vedennia-biznesu-pid-chas-vijny-infohrafika/> (дата звернення: 21.11.2023).
14. Stehnei M., Irtysheva I., Gurina O. Financial mechanism of the socio-oriented economic development of the black sea region. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2018. Vol. 4. No. 4. P. 202–208.
15. Конституція України від 26 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 20.11.2023).
16. Орел Ю.Л. Сучасні підходи та принципи державного регулювання регіонального економічного розвитку. *Актуальні проблеми державного управління*. 2013. № 1(43). С. 202–210.

17. Указ Президента України № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (дата звернення: 17.11.2023).

18. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 19.11.2023).

REFERENCES:

1. Akimova L. M. (2016) Sutnisna kharakterystyka osnovnykh zahroz v ekonomichnii bezpetsi derzhavy [Essential characteristics of the main threats to the economic security of the state]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok: elektronne naukove fakhove vydannia – Public administration: improvement and development: electronic scientific publication*, no. 10. Available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1247> (in Ukrainian)
2. The Verkhovna Rada of Ukraine (2020) The Law of Ukraine "On the voluntary association of territorial communities", dated 14/05/2020 No. 157-VIII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (in Ukrainian)
3. Stehnei M. I., Lintur I. V. (2016) Ways of equalization of economic capacity of territorial communities. *Ekonomika ta suspilstvo: elektronnyi naukovyi fakhovyi zhurnal – Economy and society: electronic scientific journal*, no. 7, pp. 602–607. (in English)
4. Stegnei M. I. (2018) Suchasnyi stan maloho biznesu: yevropeyskyi dosvid, natsionalni realii ta rehionalni osoblyvosti [Modern state of small business: European experience, national realities and regional peculiarities]. *Ekonomika ta suspilstvo: elektronnyi naukovyi fakhovyi zhurnal – Economy and society: electronic scientific journal*, no. 16, pp. 495–499. (in Ukrainian)
5. Stegnei M. I. (2018) Rol maloho biznesu v sotsialno-ekonomichnii systemi Zakarpatskoi oblasti [The role of small business in the socio-economic system of the Transcarpathian region]. *Prychornomorski ekonomichni studii: naukovyi zhurnal – Black Sea economic studies: scientific journal*, no. 34, pp. 125–128. (in Ukrainian)
6. Pavlikha N. V., Tsybalyuk I. O., Khomyuk N. L., Voychuk M. V., Savchuk A. Yu., Kolomechyuk V. V., Tsybalyuk S. M. (2022) *Bezpeka staloho rozvytku rehioniv ta terytorialnykh hromad Ukrainy na zasadakh inkluzyvnogo zrostannia: monohrafiia* [Security of sustainable development of regions and territorial communities of Ukraine on the basis of inclusive growth: monograph]. Lutsk: Vezha-Druk, 514 p. (in Ukrainian)
7. Neimet V. V., Mikhalchynets N. O. (2023) Tendentsii inkluzyvnogo zrostannia natsionalnoi ekonomiky ta terytorialnykh hromad v umovakh podolannia zahroz ekonomichnoi bezpeky [Trends in inclusive growth of the national economy and territorial communities in the conditions of overcoming threats to economic security]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu – Scientific Bulletin of Uzhgorod University*, no. 2(62). DOI: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2023.2\(62\).15-19](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2023.2(62).15-19) (in Ukrainian)
8. State Statistics Service of Ukraine. Tsili staloho rozvytku Ukraina – Potochnyi prohres u rozrizi tsilei ta indykatyviv [Goals of sustainable development of Ukraine – Current progress in terms of goals and indicators]. Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua> (accessed November 18, 2023). (in Ukrainian)
9. The Verkhovna Rada of Ukraine (2018) The Law of Ukraine "About the national security of Ukraine", dated 21.06.2018, No. 2469-VIII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (in Ukrainian)
10. Migus I. P. (2013) Metodychnyi pidkhid do otsinky vplyvu zahroz na ekonomichnu bezpeku emisiinoi diialnosti aktsionernoho tovarystva [A methodical approach to assessing the impact of threats on the economic security of the emission activity of a joint-stock company]. *Finansovyi prostir: mizh.nauk.-prakt. Zhurnal – Financial space: inter-scientific-practical magazine*, no. 3. Available at: <http://fp.cibs.ubs.edu.ua> (accessed November 20, 2023). (in Ukrainian)
11. Nagirna O. V. (May 12, 2023) Problems of ensuring the economic security of enterprises in the conditions of war. *Security aspects of the management of organizations in the conditions of war and post-war reconstruction of the state: materials of the round table / by general editor. V.S. Blihar, G.Z. Leskiv*. Lviv: LvDUVS, 239 p. (in Ukrainian)
12. Lokhanova N. (2005) Systema upravlinnia stanom ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva: problemni pytannia, kontseptsiiia rozvytku [The system of managing the state of economic security of the enterprise: problematic issues, the concept of development], *Ekonomist: nauk. fakh. vyd. – Economist: Science. profession. kind.*, no. 2, pp. 52–56. (in Ukrainian)
13. USP (2023) Pidpriiemtsi nazvaly osnovni problemy vedennia biznesu pid chas viiny (infohrafika) [Entrepreneurs named the main problems of doing business during the war (infographic)]. Available at: <https://usp-ltd.org/pidpriiemtsi-nazvaly-osnovni-problemy-vedennia-biznesu-pid-chas-viiny-infohrafika/> (in Ukrainian)
14. Stehnei M., Irtysheva I., Gurina O. (2018) Financial mechanism of the socio-oriented economic development of the black sea region. *Baltic Journal of Economic Studies*, vol. 4, no. 4, pp. 202–208. (in English)
15. Constitution of Ukraine (1996) dated June 26, 1996. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (accessed November 17, 2023). (in Ukrainian)
16. Orel Yu. L. (2013) Modern Approaches and Principles of State Regulation of Regional Economic Development [Suchasni pidkhody ta pryntsyipy derzhavnoho rehuliuвання rehionalnoho ekonomichnoho rozvytku], *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia – Actual Problems of Public Administration*, no. 1(43), pp. 202–210. (in Ukrainian)
17. Official Internet Representation of the President of Ukraine Volodymyr Zelensky (2022) Decree of the President of Ukraine No. 64/2022 "On the introduction of martial law in Ukraine". Available at: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (accessed November 17, 2023).
18. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015) The Law of Ukraine "On the Legal Regime of Martial Law", dated 12.05.2015, No. 389-VIII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (accessed November 19, 2023).

УДК 005.2:330
JEL F52, Q01, E22

Бурик Мирослав Мирославович, кандидат наук з державного управління, докторант кафедри управління та бізнес-адміністрування, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. **Попов Олександр Володимирович**, аспірант кафедри управління персоналом та підприємництва, Навчально-науковий інститут «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. **Забезпечення економічної безпеки територіальних громад в умовах бойових дій на території України.**

Економічна безпека є складовою національної безпеки України. Саме вона є фундаментом для реалізації стратегічних напрямків розвитку держави та відповідає за формування фінансів та стійкої економіки, на які не повинні впливати ні внутрішні, ні зовнішні фактори. Уже зараз, актуальним є теоретичний аналіз можливих загроз для економічної безпеки територіальних громад в умовах бойових дій, для вирішення та уникнення низки проблем, врахувавши всі прогалини, проаналізувавши міжнародний досвід та перспективи його впровадження в Україні. Дослідження міжнародного досвіду може надати інформацію щодо протидії загрозам порушення економічної безпеки територіальних громад в Україні. Метою статті є теоретичний аналіз можливих загроз для економічної безпеки територіальних громад в умовах бойових дій на території України та шляхи їх прогнозування та запобігання, з врахуванням міжнародного досвіду. Матеріалами дослідження є: наукові праці вчених, чинне вітчизняне законодавство, що досліджує загрози для економічної безпеки територіальних громад в умовах бойових дій. При написанні статті використано методи логічного аналізу, юридичні методи, системний метод, метод порівняння, структурно-функціональний метод. У результаті наукового дослідження запропоновано ряд рекомендацій у практичній сфері, зроблених на основі аналізу теоретичних пропозицій у наукових роботах вітчизняних та зарубіжних вчених, які досліджували зазначену проблематику. Аналіз загроз для економічної безпеки територіальних громад в умовах бойових дій, враховуючи вітчизняні та міжнародні дослідження, їх систематизація та визначення шляхів запобігання негативному впливу на розвиток економіки – сприяють подальшому, більш глибокому дослідженню проблеми та запровадженню ефективних й дієвих шляхів їх вирішення на практиці.

Ключові слова: економічна безпека, територіальна громада, цілі сталого розвитку, регулювання економічних процесів, інвестиційна привабливість, підприємницька діяльність.

UDC 005.2:330
JEL F52, Q01, E22

Myroslav Buryk, Candidate of Sciences in Public Administration, Doctoral Student of Department of Management and Business Administration, Precarpatian National University of Vasyl Stefanyk. **Oleksandr Popov**, Postgraduate Student of Department of Personnel Management and Entrepreneurship, Educational and Scientific Institute "Institute of Public Administration" of V.N. Karazin Kharkiv National University. **Ensuring economic security of territorial communities in conditions of armed conflicts on the territory of Ukraine.**

Economic security is a component of Ukraine's national security. It is the foundation for the implementation of the strategic directions of the state's development and is responsible for the formation of finances and a stable economy, which should not be influenced by either internal or external factors. Already now, a theoretical analysis of possible threats to the economic security of territorial communities in the conditions of military operations is relevant, in order to solve and avoid a number of problems, taking into account all the gaps, after analyzing the international experience and its implementation in Ukraine. The study of international experience can provide information on countering threats to the economic security of territorial communities in Ukraine. Their solution will contribute to ensuring fair opportunities for the equality of human capital, improving the ecological state of the environment, social protection, and food security. The purpose of the article is a theoretical analysis of possible threats to the economic security of territorial communities in the conditions of military operations and ways of predicting and avoiding them, taking into account international experience. The materials of the research are: scientific works of scientists, legislation, project activity investigating threats to the economic security of territorial communities in the conditions of military operations. When writing the article, techniques of the logical method, legal methods, systematic method, method of comparison, structural-functional method were used. As a result of the scientific research, a number of recommendations in the practical sphere, generalizations, theoretical proposals, based on the analysis of the works of scientists who researched the specified problems, were proposed. The analysis of threats to the economic security of territorial communities in the context of military operations, taking into account domestic and international research, their systematization and the study of ways to prevent the impact on the development of the economy contribute to a further deeper study of the problem and the introduction of effective and efficient solutions in practice.

Key words: economic security, territorial community, sustainable development goals, regulation of economic processes, investment attractiveness, entrepreneurial activity.